תָּא שְׁמַע, אֵימָתַי אָמְרוּ בנערה המאורסה, שאם מֵת הַבַּעַל נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאָב להפר לבדו את נדריה, באחד משלושת האופנים הבאים: א. בִּזְמַן שֶׁלֹּא שָׁמַע הַבַּעַל את הנדר בחייו ומת. ב. אוֹ שֶׁשָּׁמַע הבעל את הנדר וְהֵפֵר אותו קודם שמת. ג. אוֹ שֶׁשָּׁמַע הבעל את הנדר וְשָׁתַק ולא הפר אותו וּמֵת בּוֹ בַּיּוֹם.

מסיימת הגמרא את ראייתה, וְאִי אָמְרַתְּ גֵּירוּשִׁין כְּשְׁתִיקָה דָּמוּ ואינם כהקמה, מאחר ששנתה הברייתא את כל הצדדים שיכלה למצוא שבהם נתרוקנה רשות לאב, לֵיתְנֵי – שתשנה הברייתא נָמֵי, 'אוֹ שֶׁשָּׁמַע הבעל וְגֵירֵשׁ בו ביום', שגם באופן זה נתרוקנה רשות לאב להפר לבדו. אלא מִדְּלָא תָּנֵי הָכִי – מכך שלא שנתה הברייתא דין 'נתרוקנה' גם במקרה האמור, שְׁמַע מִינָּה, גֵּירוּשִׁין כַּהֲקָמָה דָּמוּ, ומאחר שכבר התקיימו נדריה על ידי הגירושין, שוב אין האב יכול להפר אותם.

הגמרא מוכיחה מהמשך דברי הברייתא להיפך:

אֵימָא סֵיפָא, אֲבָל אִם שָׁמַע הבעל וְקַיֵּים את הנדר קודם שמת, אוֹ שֶׁשָּׁמַע את הנדר וְשָׁתַק ולא הפר אותו, וּמֵת בְּיוֹם שֶׁל אַחֲרָיו, ונמצא שהתקיים הנדר על ידי ששתק כל יום שמעו, אֵין הָאָב יָכוֹל לְהָפֵר לאחר מיתת הבעל. וְאִי אָמְרַתְּ גֵּירוּשִׁין כַּהֲקָמָה דָּמוּ, לֵיתְנֵי – שתשנה הברייתא עוד אופן שבו לא נתרוקנה רשות לאב, 'וְאִם שָׁמַע הבעל וְגֵירֵשׁ אין האב יכול להפר'. אֶלָּא מִדְּלָא קָתָנֵי הָכִי בברייתא, שְׁמַע מִינָּה, גֵּירוּשִׁין כְּשְׁתִיקָה דָּמוּ ואינם כהקמה, ועל כן אף לאחר ששמע הבעל וגירש בו ביום, יכול האב להפר לבדו לאחר גירושיה.

אומרת הגמרא, אֶלָּא מֵהָא ברייתא לֵיכָּא לְמִשְׁמַע מִינֵּיהּ – אין לפשוט ממנה את הספק האמור, לא שגירושין כהקמה ולא שגירושין כשתיקה, שהרי בהכרח או הסיפא או הרישא נשנו שלא בדווקא. וְאִי רֵישָׁא דַּוְקָא – שדווקא בשלושת האופנים השנויים בה נתרוקנה רשות לאב, אבל בגירש אין האב יכול להפר משום שגירושין כהקמה, צריך לומר דְּנָסֵיב [נשנתה] הַסֵּיפָא מִשּׁוּם הָרֵישָׁא, ולאו בדווקא היא. ומה שלא שנתה גם בשמע הבעל וגירש שאין האב יכול להפר, הוא משום שלא נשנו בסיפא אלא מקרים ההפוכים מהמקרים השנויים ברישא. וְאִי סֵיפָא דַּוְקָא – שדווקא באופנים השנויים בה אין האב יכול להפר, אבל אם גירש הבעל נתרוקנה רשות לאב, משום שגירושין אינם כהקמה אלא כשתיקה, צריך לומר דְּנָסֵיב [נשנתה] הָרֵישָׁא מִשּׁוּם הַסֵּיפָא, ולאו בדווקא היא. ומה שלא שנתה גם בשמע הבעל וגירש שנתרוקנה רשות לאב, הוא משום שלא נשנו ברישא אלא מקרים ההפוכים מהמקרים השנויים בסיפא. ומאחר שבהכרח או הרישא או הסיפא הן לאו דווקא, ואין ידוע מי מהן, אין לפשוט מברייתא זו את הספק האמור.

הגמרא מוכיחה מהמשנה לעיל שגירושין כשתיקה:

תָּא שְׁמַע, שנינו במשנה לעיל (עא.), נְדָרָהּ וְהִיא אֲרוּסָה, וְנִתְגָּרְשָׁה מהארוס בו ביום שנדרה, בלא שהפרו אביה ובעלה יחד את נדריה, והלכה וְנִתְאָרְסָה לאחר בּוֹ בַּיּוֹם, וַאֲפִילּוּ אם נתגרשה ונתארסה באותו יום לְמָאָה בני אדם בזה אחר זה, ולא הפר לה אף אחד מהם, אָבִיהָ וּבַעְלָהּ הָאַחֲרוֹן מְפִירִין את נְדָרֶיהָ, ואפילו אלו שהיו עליה עוד בהיותה תחת הארוס הראשון.

מוכיחה הגמרא, שְׁמַע מִינָּה, גֵּירוּשִׁין כְּשְׁתִיקָה דָּמוּ. דְּאִי כַּהֲקָמָה דָּמוּ, מִי מָצֵי מֵיפֵר הָרִאשׁוֹנִים האחרון בשותפות האב נִידְרֵי דְּאוֹקִים [נדרים שהקים] הָאַרוּם הָרִאשׁוֹן בעצם גירושיה.

דוחה הגמרא, לעולם גירושין הם כהקמה, ומה ששנינו במשנתינו שהארוס האחרון יכול להפר אחר שהראשון גירש אותה, הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, בְּשֶׁלֹּא שָׁמַע אַרוּם רִאשׁוֹן את הנדר קודם שגירשה, ואין הגירושין נחשבים להקמה אלא כשגירש לאחר ששמע את הנדר.

מקשה הגמרא, אִי הָכִי, שמדובר במשנה שהארוס הראשון לא שמע את הנדר, מַאי אִירְיָא – מדוע שנתה המשנה דווקא שנתגרשה בּוֹ בַּיּוֹם, הלא מאחר שלא שמע הארוס הראשון את הנדר קודם גירושיה, אֲפִילּוּ לְאַחַר מֵאָה יָמִים נָמֵי לא התקיים הנדר בשתיקת הארוס, ומדוע לא יוכל הארוס האחרון להפר אותו.

מתרצת הגמרא, המשנה מדברת כְּשֶׁלֹּא שָׁמַע הָאַרוּם הראשון, וְאולם שָׁמַע הָאָב. דְּמשום כן דווקא אם נתגרשה ונתארסה בּוֹ בַּיּוֹם, הוּא דְּמָצֵי הארוס האחרון מֵיפֵר, אֲבָל מִכָּאן וְאֵילָךְ – מיום למחרת, שוב לֹא מָצֵי מֵיפֵר, שמאחר ששמע האב את הנדר ולא הפר אותו, ועד שהתארסה לאחר כבר עבר יום שמעו של האב, הרי קיים את הנדר בשתיקתו.

הגמרא מוכיחה מדברי המשנה להלן שגירושין כשתיקה:

תָּא שְׁמַע, שנינו במשנה להלן (פט.), האשה שֶׁנִּדְרָה בּוֹ בַּיּוֹם, וְגֵירְשָׁהּ בעלה וְהֶחֱזִירָהּ בּוֹ בַּיּוֹם, אֵין הוּא יָכוֹל לְהָפֵר את נדרה לאחר שהחזירה. שְׁמַע מִינָּה, גֵּירוּשִׁין כַּהֲקָמָה דָּמוּ, ומשום שקיים את הנדר על ידי גירושיה, שוב אינו יכול להפר את הנדר אף לאחר שהחזירה.

דוחה הגמרא, אָמְרִי – אמרו בני הישיבה, לעולם גירושין כשתיקה, ומה ששנינו שהבעל אינו יכול להפר, הָכָא בְּנִכְוִיאָה עָסְקִינַן, שבעלה מפר את נדריה לבדו בלא האב. וְהֵיינוּ טַעְמָא דְּאֵין יָכוֹל לְהָפֵר לאחר שהחזירה, מִשּׁוּם שנדרה נדר זה קודם שנשאה בשנית, וקיימא לן דְּאחר הנישואין אֵין הַבַּעַל מֵיפֵר בְּקוֹדְמִין – בנדרים שנדרה קודם שנשאת ועדיין לא נבנסה לרשותו להפרת נדריה.

אגרות קודש

ב"ה, כ"ד מנ"א, תשי"ט

ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ

מו"ה חיים ברוך שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"ט מנ"א עם המצורף אליו בשו"ט מאנ"ש אשר שם.

ויהי רצון אשר תכה"י יבשר טוב בטוב הנראה והנגלה, בהנוגע לעצמו וב"ב שי' ובהנוגע לאנ"ש בתכ"י, ויהי' זה באופן דמוסיף והולך מוסיף ואור, ובזה מובן ג"כ וג"ז עיקר - מההוספה בעבודתו בקדש להפיץ המעינות באופן הנ"ל עד לחוצה וד"ל.

המשך בעמוד הבא

משנה

דֶּרֶךְ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כֵּיוָן שֶׁהִיא חוֹשֶׁשֶׁת לְעִוּוֹן נְדָרִים, שֶׁעַד שֶׁלֹּא חָיְתָה בְּתּוֹ יוֹצְאָה מֵאֶצְלוֹ – קוֹדֶם שֶׁהִיא יוֹצֵאת מִרְשׁוּתוֹ לְהַנְשֵׂא לְבַעְלָהּ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר לָהּ לִבְתּוֹ, 'כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדַרְתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי חֲרֵי הֵן מוּפָרִין'. שֶׁהֲרֵי אִם יֵשׁ עֲלֶיהָ נְדָרִים בַּעֲבוֹדָה אֲרוּסָה, שׁוּב לֹא יוּכַל לְהָפֵרָם לְאַחַר הַנִּישׂוּאִין, לְפִי שֶׁכְּבָר יָצְאָה מִרְשׁוּתוֹ. אֲבָל קוֹדֶם הַנִּישׂוּאִין הֲפָרָתוֹ מִצְטָרֶפֶת לְהֲפָרַת הָאֲרוּס, כְּדֵין נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה. וְכֵן הַבַּעַל, עַד שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ – קוֹדֶם שֶׁהִיא נִישֵּׂאת לוֹ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר לָהּ לְאֲרוּסָתוֹ, 'כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדַרְתְּ עַד שֶׁלֹּא תִּכָּנְסִי לִרְשׁוּתִי חֲרֵי הֵן מוּפָרִין'. וְהֲפָרָתוֹ מִצְטָרֶפֶת לְהֲפָרַת הָאָב, כְּדֵין נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה שֶׁהָאָב וְהָאֲרוּס מְפִירִים אֶת נִדְרֶיהָ. וְעָלָיו לְהָפֵר קוֹדֶם הַנִּישׂוּאִין, שֶׁהֲרֵי מִשֶּׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ וְתִנָּשֵׂא לוֹ, שׁוּב אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר, שֶׁכֵּן אֵין הַבַּעַל מֵפִיר בְּקוֹדְמִין.

גמרא

הַגְּמָרָא מִסְתַּפֶּקֶת הַאִם הַפָּרַת אָב וּבַעַל צְרִיכָה שְׁמִיעָה:

בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא, בַּעַל מַהוּ שֶׁיָּפֵר בְּלֹא שְׁמִיעָה, כֹּגֶן שֶׁלֹּא שָׁמַע אֶת הַנֶּדֶר וְלֹא יָדַע כְּלָל מִמֶּנּוּ. הַאִם הוּא יָכוֹל לְהָפֵר לָהּ עַל הַסָּפֵק, שֶׁאִם נִדְרָה יִהְיֶה הַנֶּדֶר מוּפָר, אוֹ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר בְּלֹא שֶׁשָּׁמַע אֶת הַנֶּדֶר.

מְבֹאֶרֶת הַגְּמָרָא אֶת צַדְדֵי הַסָּפֵק, הַאִם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּפָרָשַׁת נְדָרִים (בְּמִדְבַּר ל ח-ט) 'וְשָׁמַע אִישָׁהּ וגו' וְהֵפַר אֶת נִדְרָהּ' בְּדָוְקָא הוּא, שֶׁבְּלֹא שְׁמִיעָה אֵינוֹ מֵפִיר. אוֹ דִלְמָא, 'וּשְׁמַע אִישָׁהּ' לָאו בְּדָוְקָא הוּא, וְאַף בְּלֹא שְׁמִיעָה הוּא מֵפִיר, אֶלָּא אוֹרְחָא דְּמִילְתָא נָקְטָה הַכָּתוּב, שֶׁדֶּרֶךְ הָעוֹלָם לְהָפֵר רַק לְאַחַר שְׁמִיעַת הַנֶּדֶר.

הַגְּמָרָא מְנַסָּה לְפָשֵׁט אֶת הַסָּפֵק מֵהַמִּשְׁנָה:

אָמַר רָבָא, תָּא שְׁמַע, שִׁנּוּ בְּמִשְׁנָה, דֶּרֶךְ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, עַד שֶׁלֹּא יָצְאַת בְּתּוֹ מֵאֶצְלוֹ לְהִנָּשֵׂא לְבַעְלָהּ, אוֹמֵר לָהּ אֲבִיהָ, 'כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדַרְתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי חֲרֵי הֵן מוּפָרִין'. וְהָא מִדְּקָתָנֵי שֶׁאוֹמֵר לָהּ 'כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדַרְתְּ', וְלֹא אוֹמֵר לָהּ 'נֶדֶר פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי', מִשְׁמַע שֶׁלֹּא שָׁמַע הָאָב אֶת הַנֶּדֶר, וְאַם כֵּן אֵיךְ הוּא מֵפִיר אוֹתוֹ. וְהַמּוּכָח מִזֶּה שֶׁהָאָב מֵפִיר אַף בְּלֹא שְׁמִיעָה, וְהוּא הַדִּין לְבַעַל.

דּוּחֲיָה הַגְּמָרָא, לְעוֹלָם אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר בְּלֹא שְׁמִיעָה, וְלָכְבֵי שָׁמַע הוּא דְּמֵיפֵּר – שֶׁכְּשֶׁשָּׁמַע אַחַר כָּךְ אֶת הַנֶּדֶר הוּא חוֹזֵר וּמֵפִיר אוֹתוֹ.

מִקְשָׁה הַגְּמָרָא, אִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר בְּלֹא שְׁמִיעָה, אִם כֵּן, כִּי [כָּל עוֹד] לֹא שָׁמַע בְּעֹדֶה שֶׁנִּדְרָה לָמָּה לִיהּ לְמֵימַר 'כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדְרָה הֲרֵי הֵם מוּפָרִים', הֲלֹא בֵּין כָּךְ אֵין מוֹעִילָה הַפָּרָה זוֹ, וְעָלָיו לְהָפֵר שׁוּב לְאַחַר שֶׁיִּשְׁמַע.

מִתְרָצַת הַגְּמָרָא, הָא קָמַשְׁמַע לַן מִשְּׁנָתֵנוּ, דְּאוֹרְחֵיהּ דְּצוֹרְבָא מֵרַבָּנָן לְהַהוּדֵרֵי – שְׁדַּרְכּוֹ שֶׁל תַּלְמִיד חָכָם לְחַזֵּר עַל בְּתָם וְלוֹמַר לָהּ 'כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדְרָה מוּפָרִים', כְּדֵי שֶׁתִּתֵּן אֶל לִבָּהּ לְהִזָּכֵר בִּנְדָרִים שֶׁנָּדְרָה וְלֵאוֹמְרָם לוֹ, וּלְכִשֶׁיִּשְׁמַע אוֹתָם יָפֵר לָהּ.

הַגְּמָרָא מְנַסָּה לְפָשֵׁט מֵהֶסֵּיפָא שֶׁל מִשְּׁנָתֵנוּ אֶת הַסָּפֵק הָאָמוּר:

תָּא שְׁמַע מְהֵדִין הַשִּׁנּוּי בְּסֵיפָא שֶׁל הַמִּשְׁנָה, וְכֵן הַבַּעַל עַד שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ אוֹמֵר לָהּ, 'כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדְרָה הֲרֵי הֵם מוּפָרִים'. וּמִדְּקָתָנֵי שֶׁאוֹמֵר לָהּ 'כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדְרָה' וְלֹא אוֹמֵר לָהּ 'נֶדֶר פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי', מִשְׁמַע שֶׁלֹּא שָׁמַע בַּעַל אֶת הַנֶּדֶר. וּמוּכָח שֶׁהַבַּעַל מֵפִיר אַף בְּלֹא שְׁמִיעָה.

דּוּחֲיָה הַגְּמָרָא, לְעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר בְּלֹא שְׁמִיעָה, וְהָכָא נַמִּי – גַּם כָּאן מְדֻבָּר, דְּאָמַר לָהּ הָאֲרוּס 'מוּפָר לָךְ לִבְכִי שֶׁמַּעְנָא', וְאַף שֶׁעָתִידָה הִיא עוֹשָׂה אֶת מַעֲשֵׂה הַהֲפָרָה, הֲרֵי הִיא חֲלָה רַק בְּשָׁעַת הַשְּׁמִיעָה.

הַגְּמָרָא מְנַסָּה לְפָשֵׁט אֶת הַסָּפֵק הָאָמוּר מֵהַמִּשְׁנָה לְהַלָּן:

תָּא שְׁמַע, שִׁנּוּ בְּמִשְׁנָה לְהַלָּן (עה.), הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ 'כָּל נְדָרִים שֶׁתִּדּוֹרִי מַשְׁעָה שֶׁאֶצְא מִכָּאן עַד שֶׁאָבֹא מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי חֲרֵי הֵן קַיָּמִין', לֹא אָמַר כְּלוּם, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם אֶת הַנֶּדֶר לִפְנֵי שֶׁנִּדְּרוֹ אוֹתָהּ. אֲבָל אִם אָמַר לָהּ 'כָּל נְדָרִים שֶׁתִּדּוֹרִי עַד שֶׁאָבוֹא מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי חֲרֵי הֵן מוּפָרִין', רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מוּפָר. שֶׁלְּשִׁיטָתוֹ הַפָּרָה חֲלוּקָה מֵהַקְמָה, וְאֶפְשָׁר לְהָפֵר אֶת הַנֶּדֶר אַף קוֹדֶם שֶׁנִּדְּרוֹ אוֹתָהּ.

מְסִיקָה הַגְּמָרָא אֶת רְאִייָתָהּ, וְהָא עֲדַיִין לֹא שָׁמַע הַבַּעַל אֶת הַנֶּדֶר, שֶׁהֲרֵי בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מֵפִיר הִיא עֲדַיִין לֹא נִדְּרָה אוֹתוֹ, וּמוּכָח מִכָּאן שֶׁהַבַּעַל מֵפִיר אֶת הַנֶּדֶר אַף בְּלֹא שֶׁיִּשְׁמַע אוֹתוֹ.

דּוּחֲיָה הַגְּמָרָא, לְעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר בְּלֹא שְׁמִיעָה, וְהָכָא נַמִּי מִדְּמַבְּרֵת הַמִּשְׁנָה בְּאוֹפֶן דְּאָמַר לָהּ 'מוּפָר לָךְ לִבְכִי שֶׁמַּעְנָא', וְאַף שֶׁעָתִידָה הִיא עוֹשָׂה אֶת מַעֲשֵׂה הַהֲפָרָה, הֲרֵי הִיא חֲלָה רַק בְּשָׁעַת הַשְּׁמִיעָה.

שׁוֹאֶלֶת הַגְּמָרָא, וְלָמָּה לִי מִן הַשְּׁתָּא – מֵאַחַר שֶׁבֵּין כָּךְ לֹא חָלָה הַהֲפָרָה אֶלָּא לְכְשֶׁיִּשְׁמַע אֶת הַנֶּדֶר, לָמָּה לוֹ לְהָפֵר אוֹתוֹ מֵעַתָּה, לִבְכִי שֶׁמַּע לֵיפֵּר לָהּ – הֲרֵי הוּא יָכוֹל לְהָפֵר לָהּ כְּשֶׁיִּשְׁמָעֵנוּ.

מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא, קָסָבַר – הַבַּעַל סוֹבֵר וְחוֹשֵׁשׁ, דִּלְמָא מְטָרִידְנָא הַהִיא שַׁעְתָּא – שֶׁמָּא בְּשָׁעַת שְׁמִיעַת הַנֶּדֶר אֶהְיֶה טָרוּד וְלֹא יִהְיֶה לִי פְּנַאי לְהָפֵר אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן הוּא מֵפִיר עַתָּה כְּדֵי שֶׁתְּחוּל הַהֲפָרָה בְּשָׁעַת הַשְּׁמִיעָה.

הַגְּמָרָא מְנַסָּה לְפָשֵׁט אֶת הַסָּפֵק הָאָמוּר מֵהַבְּרַייתָא שֶׁלְּפָנֵינוּ:

תָּא שְׁמַע, הָאוֹמֵר לְאַפּוֹטְרוֹפּוֹס 'כָּל נְדָרִים שֶׁנּוֹדֶרֶת אִשְׁתִּי מִכָּאן [־מִשְׁאָצָא לְדֶרֶךְ] וְעַד שֶׁאָבֹא מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי הֵפֵר', וְהֵפֵר לָהּ הָאֲפוֹטְרוֹפּוֹס אֶת הַנְּדָרִים שֶׁנָּדְרָה לְאַחַר שֶׁיָּצָא הַבַּעַל, יָכוֹל יְהֵא נְדָרִיהּ מוּפָרִין, תַּלְמוּד לוֹמַר 'אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ'. שְׁמַע מִזֶּה שֶׁכָּתוּב בְּפָסוּק פְּעָמַיִים 'אִישָׁהּ', לוֹמַר שֶׁדַּוְוקָא הַבַּעַל עַצְמוֹ מֵפִיר, וְאֵין מוֹעִילָה שְׁלִיחוּת בְּהַפָּרָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְאוֹשִׁיָּה.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹנָתָן, הִלָּא מָצִינוּ בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, וְנַחְשֹׁב כְּאִילּוּ הַמְשְׁלַח עָשָׂה אֶת הַדָּבָר, וּמִדְּוַע יִשְׁתַּנֶּה דִּין הַפָּרָה מִכָּל דִּינֵי הַתּוֹרָה.

הַבִּינָה הַגְּמָרָא מִסְּבָרָא, שֶׁדָּבָר בָּרוּר הוּא שֶׁגַּם לְגַבֵּי הַפָּרָה יֵהָא דִּין שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, וַאֲפִילּוּ רַבִּי יְאוֹשִׁיָּה הַחוֹלֵק בָּזֶה, לֹא קָאָמַר שֶׁאֵין הַשְּׁלִיחַ יָכוֹל לְהָפֵר, אֶלָּא מִשּׁוּם דִּגְזִירַת הַכָּתוּב הִיא 'אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ', שֶׁרַק הַבַּעַל בְּעַצְמוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. אֲבָל דְּכוּלֵּי עָלְמָא מוֹדִים, שֶׁלּוּלָא הַמִּיעוּט הָאָמוּר שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ אַף לְגַבֵּי הַפָּרָה. מְסִיקָה הַגְּמָרָא אֶת רְאִייָתָהּ לְגַבֵּי הַסָּפֵק הָאָמוּר כָּאן, שֶׁאִם אֵי אֶפְשָׁר לְהָפֵר קוֹדֶם שְׁמִיעַת הַבַּעַל, אֵיךְ יָכוֹל הָאֲפוֹטְרוֹפּוֹס לְהָפֵר בְּמָקוֹמוֹ, וְהָא עֲדַיִין לֹא שְׁמִיעַ לֵיהּ – הַבַּעַל לֹא שָׁמַע אֶת הַנֶּדֶר. וּמִכָּיוָן שֶׁהַבַּעַל עַצְמוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר בְּלֹא שְׁמִיעָה, אַף אֵינוֹ יָכוֹל לְמַנּוֹת שְׁלִיחַ עַל כָּךְ, שֶׁהֲרֵי קַיְימָא לַן שֶׁכֹּל דָּבָר שֵׁאֵין בִּידוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עַלְיוֹ שְׁלִיחַ. אֲלָא בְּהֶכְרֵחַ שֶׁאַף הַבַּעַל עַצְמוֹ יָכוֹל לְהָפֵר בְּלֹא שְׁמִיעָה.

המשך מהעמוד הקודם

בטחונו בהשי"ת הרופא כל בשר ומפליא לעשות שהוא נותן התורה והמצוה, תחול הטבה בדרך ממילא, אלא שצריך לעשות גם איזה אחיזה בדרך הטבע על ידי שאלת רופא ולמלאות הוראתו, ופשוט שעליו להוסיף בהתמדה ושקידה בתורת הנגלה ובתורת החסידות ולהשפיע גם על חבריו בזה וטוב יהי' לו בגשמיות וברוחניות.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר